Toelichting voor gemeenteraden van deelnemers over Begroting 25

In de vergadering van het Algemeen Bestuur van 25 april jongstleden is gevraagd om de mondelinge toelichting op de verschillende aspecten van de Begroting 2025 op papier te zetten, als ondersteuning voor het gemeentelijke en provinciale besluitvormingsproces.

De Omgevingsdienst Midden- en West Brabant (OMWB) is een gemeenschappelijke regeling en daarmee feitelijk een verlengstuk van de ambtelijke organisaties van haar deelnemers. Het kader en het lokale beleid wordt door de deelnemers als bevoegd gezag opgesteld, zoals verwoord in het Gemeenschappelijk Uitvoeringskader (GUK). Daarmee is er een gezamenlijke regiodoelstelling voor een veilige, schone en duurzame leefomgeving.

De maatschappelijke druk om meer ambitie te hebben op het gebied van natuur, milieu en gezondheid neemt de laatste jaren toe. Dat vertaalt zich bijvoorbeeld in WOO verzoeken, handhavingsverzoeken en juridische procedures. Ook wordt dit zichtbaar in de diverse rapporten van de Onderzoeksraad voor de Veiligheid (OVV), de Algemene Rekenkamer en de commissie van Aartsen. Deze commissie heeft naar aanleiding van de resultaten van het landelijke Interbestuurlijk Programma (IBP) (een programma om het stelsel van omgevingsdiensten robuuster te maken), in een mid-term review nog eens geconstateerd dat de doorontwikkeling van het stelsel te traag gaat en te vrijblijvend is. Er moet nog een tandje bij.

De OMWB is de derde grootste omgevingsdienst van Nederland (na DCMR en Noordzeekanaalgebied). Onder andere doordat de OMWB alle ‘zware’ industrie (Seveso bedrijven) in Brabant in portefeuille heeft (bevoegd gezag Provincie) en het Milieu Klachtencentrum (voor Brabant en Zeeland) en het Team Metingen en Onderzoek (TMO) in de gelederen heeft. Onze regio heeft het grootste aantal gemeenten (25) van alle omgevingsdiensten, met 100.000 bedrijven (waarvan 9.500 bedrijven deel uitmaken van het basistakenpakket). Het is dan ook niet verwonderlijk dat de OMWB aan bijna alle robuustheidscriteria voldoet die het IBP stelt. Met name op een structurele ontwikkel- en innovatieagenda zijn daarvoor nog belangrijke stappen te maken.

In de kaderbrief 2025 en nu ook in de concept Begroting 2025 zijn de ontwikkelingen beschreven die op de OMWB afkomen, op inhoud, nieuwe taken en wettelijke vereisten. Daarnaast wordt geconstateerd dat na elf jaar onze huisvesting een investering vereist om weer te voldoen aan de eisen van

de huidige tijd en een aantrekkelijke werkgever te zijn. Uiteraard wel sober en doelmatig!

Bij de inzet op al de inhoudelijke thema's wijst het nieuwe GUK ons de weg. Voor het (preventief) toezicht wordt scherp geprioriteerd op basis van risico analyses en wordt per branche bekeken welke instrumentenmix wordt ingezet. En dat wordt vervolgens per deelnemer in de werkprogramma's opgenomen. Dat betekent ook dat lichtere branches of eenvoudige bedrijven al minder of na milieumeldingen worden gecontroleerd, of alleen na klachten of incidenten. Een aantal veranderingen die door de invoering van de Omgevingswet worden veroorzaakt (zoals soorten bedrijven die vanaf 1 januari onder de wettelijke (basis-)taken vallen, en bijvoorbeeld de bodemtaken die vanaf dit jaar onder het gemeentelijk bevoegd gezag komen te vallen), leiden in de Begroting 2025 tot een stijging van de deelnemersbijdrage.

De inzet van de OMWB naar de toekomst is niet 'nog groter' worden (meer mensen zijn immers moeilijk te krijgen op de arbeidsmarkt), maar om professioneler te worden en slimmer gebruik te maken van digitale mogelijkheden. Door datagedreven en risicogericht te werken, wordt de inzet gericht op die bedrijven en activiteiten waar de mogelijkheden van milieuwinst het sterkst zijn. De investering in GIS/GEO om betere analyses te kunnen doen, is daarvan een voorbeeld. Dat schept ook voordelen voor onze deelnemers, door beter inzicht in onze dossiers, visualiseren van de omgevingsplannen en betere data-uitwisseling.

De OMWB is zich bewust van de financiële beperkingen bij de deelnemers. We kijken dan ook continue hoe we slimmer kunnen werken, processen beter kunnen stroomlijnen, investeringen kunnen doen (bijvoorbeeld robots) die werk uit handen nemen. De afgelopen jaren zijn met het project van Goed naar Beter belangrijke stappen gemaakt. Samen met de kostenreducties bij de 1e begrotingswijziging '24 en in de voorbereiding van de ontwerpbegroting '25, gaat het dan totaal om een bedrag van 2.8 miljoen euro aan kostenreductie.

Het Dagelijks Bestuur heeft bij de behandeling van de Ontwerpbegroting 2025 de OMWB opdracht gegeven om gedurende de zienswijzeperiode nog nader onderzoek te verrichten op de geraamde uren voor de onderdelen 'Omzetting naar MBA's' en de omzetting van P2 naar P1 activiteiten naar aanleiding van de invoering van de Omgevingswet begin dit jaar. Mogelijk heeft dit ook nog een verlagend effect op de deelnemersbijdrage.

Ook de deelnemers zelf kunnen invloed uitoefenen. Door de dossiers te digitaliseren (laatste project van Goed naar Beter) kan de archivering in de toekomst door de OMWB overgenomen worden, wat efficiency winst geeft. Gemeenten kunnen compensatie krijgen van de Rijksoverheid voor het project Energie – Persoonsgebonden mobiliteit', en kunnen leges heffen voor verrichte milieutaken. En natuurlijk kunnen de deelnemers in hun werkprogramma naar de uitgaven voor de verzoektaken kijken, (indien in overeenstemming met de tekst van de GR), hoewel dat dan wel betekent dat deze taken dan niet gedaan worden, en er mogelijk consequenties voor de leefomgeving optreden.